

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Metodika. Tyrime dalyvavo 278 darbuotojai (nuo 19 iki 68 metų; $M = 29,17$; $SD = 8,8$), darbo stažas nuo 0,08 iki 40 metų ($M = 3,64$; $SD = 5,9$). Darbo atlikimo būdas: nuotoliu - 8,7 %; hibridiniu modeliu - 40,6 %, darbo vietoje - 50,7 %. Naudotos skalės: perdegimo darbe (Schaufeli et al., 2020); kiekybinių ir kokybinių darbo reikalavimų (Bakker, 2014); informacijos pertekliaus, komunikacijos pertekliaus ir priklausymo nuo technologijų poveikį darbui (Karr-Wisniewski & Lu, 2010); intensyvėjančių darbo reikalavimų (Kubicek et al., 2015); bendrosios perkrovos dėl technologijų naudojimo (Ragu-Nathan et al. 2008); meistriškumo dirbti (Demerouti & Peeters, 2018); saviveiksmingumo prisitaikyti prie technologijų progreso (PPTP) (Urbanavičiūtė ir kt., 2023); vadovo paramos įvertinimo (White, 2016); informacinio raštingumo skatinimo organizacijoje (Ragu-Nathan et al. 2008).

Rezultatai. Perdegimas darbe teigiamai siejasi su kiekybiniais ir kokybiniais darbo reikalavimais, technologine perkrova, komunikacijos pertekliumi ir informacijos pertekliumi. Pažymėtina, kiekybiniai darbo reikalavimai ($\beta = 0,34$, $t = 5,73$, $p < 0,001$), technologinė perkrova ($\beta = 0,28$, $t = 4,68$, $p < 0,001$) ir informacijos perteklius ($\beta = 0,17$, $t = 3,05$, $p < 0,01$) gali prognozuoti perdegimą. Perdegimas darbe turi neigiamas sąsajas su saviveiksmingumu PPTP, vadovo parama ir informacinio raštingumo skatinimu organizacijoje. Moderacinė analizė parodė, kad saviveiksmingumas PPTP, meistriškumas dirbti, vadovo parama ir informacinio raštingumo skatinimas organizacijoje, nors nemoderuodami ryšio ir neamortizuoja neigiamo bendrųjų ir su skaitmenizacija susijusių darbo reikalavimų, bet patys gali perdegimą darbe prognozuoti ir mažinti.

Išvados. Kiekybiniai darbo reikalavimai, technologinė perkrova ir informacijos perteklius prognozuoja perdegimą darbe. Asmeniniai ir organizaciniai ištekliai nesumažina darbo reikalavimų poveikio perdegimui, tačiau jie patys gali turėti apsauginį poveikį.

Raktiniai žodžiai: perdegimas darbe, darbo reikalavimai, darbuotojai, asmeniniai ir organizacijos ištekliai.

POTRAUMINIŲ ĮSITIKINIMŲ, KOMPLEKSINIO POTRAUMINIO STRESO IR DEPRESIJOS SIMPTOMŲ SĄSAJOS

Emilija Kasperavičiūtė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Įvadas. 2018 metais Pasaulio sveikatos organizacija į naujausią Tarptautinės ligų klasifikacijos 11-ąją versiją (TLK-11) įtraukė naują kompleksinio potrauminio streso sutrikimo (KPTSS) diagnozę. Ankstesniuose tyrimuose teigiama, jog KPTSS yra susijęs su padidėjusia depresijos sutrikimų rizika. Taip pat tyrėjai nurodo, kad potrauminiai įsitikinimai yra susiję su PTSS, tačiau dar mažai žinoma apie potrauminių įsitikinimų sąsają su KPTSS. Šiame tyrime analizuojamos KPTSS ir depresijos simptomų sąsajos su potrauminiais įsitikinimais.

Metodika. Šiame tyrime buvo analizuojami 101 tiriamojo, užsiregistravusio dalyvauti internetinėje PTSS intervencijoje, duomenys. 85,1 % ($n = 86$) tiriamųjų buvo moterys, 14,9 % ($n = 15$) - vyrai. Tyrimo dalyvių amžius svyravo nuo 19 iki 70 metų ($M = 39,42$; $SD = 12,12$). Trauminiais įvykiams įvertinti buvo naudojamas Tarptautinis trauminių patirčių klausimynas (ITEM; Hyland et al., 2021), PTSS ir KPTSS rizikai ir simptomų išreikštumui - Tarptautinis traumos klausimynas (ITQ; Cloitre et al., 2018), depresijos rizikai ir simptomų išreikštumui - Tarptautinis depresijos klausimynas (IDQ; Shevlin et al., 2022), o potrauminiais įsitikinimams - Potrauminių įsitikinimų klausimyno trumpoji versija (PTCI-9; Wells et al., 2019).

Rezultatai. PTSS rizikos paplitimas imtyje buvo 21,8 % (n = 22), KPTSS – 47,5 % (n = 48), o depresijos - 45,5% (n = 46). Buvo nustatyta statistiškai reikšminga stipri sąsaja tarp KPTSS ir depresijos simptomų išreikštumo ($r = 0,71$; $p < 0,001$) bei KPTSS simptomų ir neigiamų potrauminių įsitikinimų ($r = 0,67$; $p < 0,001$) įverčių. KPTSS simptomų išreikštumas buvo statistiškai reikšmingai susijęs ir su atskiromis potrauminių įsitikinimų poskalėmis, t. y. neigiamų įsitikinimų apie save ($r = 0,68$; $p < 0,001$), neigiamų įsitikinimų apie pasaulį ($r = 0,48$; $p < 0,001$) bei savęs kaltinimo ($r = 0,4$; $p < 0,001$) įverčiais. Be to, potrauminiai įsitikinimai buvo statistiškai reikšmingai susiję ir su depresijos simptomų išreikštumu ($r = 0,54$; $p < 0,001$).

Išvados. Rezultatai atskleidė statistiškai reikšmingą teigiamą stiprią sąsają tarp KPTSS ir depresijos simptomų bei neigiamų potrauminių įsitikinimų. Šie rezultatai praturtina žinias apie neigiamų potrauminių įsitikinimų sąsajas su KPTSS.

Raktiniai žodžiai: Kompleksinio potrauminio streso sutrikimas, depresija, potrauminiai įsitikinimai.

SUAUGUSIŲJŲ TAMSIOSIOS TRIADOS BRUOŽŲ SĄSAJOS SU SKIRTINGOMIS RIZIKINGO VAIRAVIMO FORMOMIS

Austėja Kiliutė

Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Psichologijos katedra

Įvadas. Kasmet visame pasaulyje į eismo įvykius patenka ir jų metu būna sužalota daugybė žmonių (WHO, 2023). Eismo įvykiai yra problema ir Lietuvoje – Lietuvos kelių policijos tarnybos (2023) duomenimis Lietuvoje per 2023 metus įvyko beveik 3 tūkst. eismo įvykių, kuriuose žuvo 157 asmenys. Iškiriama, jog vienas iš veiksnių, susijusių su patekimu į eismo įvykį yra rizikingas vairavimas, dažniausiai nagrinėjamas kaip žmogiškasis faktorius, kuriam gali būti priskiriamos ir asmenybės savybės (Jafarpour & Rahimi-Movaghar, 2014). Siekiant sudaryti kuo išsamesnį į rizikingą vairavimą linkusio asmens portretą, svarbu įtraukti įvairias asmenybės savybes, tarp jų ir įprastai antagonistinėmis laikomas, tamsiosios triados, savybes. Šio tyrimo tikslas – atskleisti, kaip tamsiajai triadai priskiriamos asmenybės savybės siejasi su suaugusiųjų įsitraukimu į skirtingas rizikingo vairavimo formas.

Metodikos. Tyrime dalyvavo 233 vairuotojai (amžiaus vidurkis = 31,79). Buvo naudojamas Vairuotojų elgesio klausimynas (Reason et al., 1990), Vairavimo pykčio išraiškos klausimynas (Deffenbacher et al., 2002), Kerštingo vairavimo klausimynas (Wiesenthal et al., 2000) bei trumpoji tamsiosios triados klausimyno versija SD3 (Jones & Paulhus, 2014).

Rezultatai. Nustatyta, jog labiau išreikštas psichopatiškumas paaiškina daugiau daromų vairavimo klaidų ir pažeidimų bei dažnesnį agresyvų vairavimą, kai kontroliuojamas amžius, lytis ir patekimas į eismo įvykį, kurio kaltininku buvo kitas vairuotojas. Makiavelizmo ir narcisizmo sąsają su šiomis rizikingo vairavimo formomis nustatyta nebuvo. Lyginant su makiavelizmu ir narcisizmu, psichopatiškumas turi stipriausią teigiamą sąsają su agresyviu vairavimu. Labiau išreikštas Makiavelizmas paaiškina dažnesnį kerštingą vairavimą, kai kontroliuojamas amžius, lytis, patekimas į eismo įvykį, kurio kaltininku buvo kitas vairuotojas, ir agresyvus vairavimas.

Diskusija ir išvados. Rezultatai atskleidžia, jog tamsiosios triados asmenybės savybės pasižymi unikalėmis sąsajomis su skirtingomis rizikingo vairavimo formomis. Kas rodo, jog tolesnis šių reiškinių ryšio tyrinėjimas galėtų prisidėti prie geresnio į rizikingą vairavimą linkusio asmens portreto sudarymo. Gautos žinios galėtų ne tik padėti sudaryti tokių vairuotojų portretą, bet ir prisidėti prie veiksmingesnių prevencinių strategijų, nukreiptų į rizikingą vairavimą, kūrimo.